

IZDAVAČ

NEVEN

Lagumska 14, 11080 Beograd
+381 11 409 53 90; +381 69 133 48 96
www.ipneven.com

ZA IZDAVAČA

Miko Jeremijević

PREVOD

Koloman Rac

DIZAJN KORICA

Sunčica Jeremijević

PRELOM

Ivan Jeremijević

ŠTAMPA

Neven - Beograd

Tiraž 500 komada

Beograd, 2018.

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.14'02-22

SOFOKLE, oko 496pne-406pne

Car Edip / Sofokle ; [prevod Koloman Rac]. - Beograd : Neven, 2018
(Beograd : Neven). - 75 str. ; 17 cm

Izv. stv. nasl.: Oidipodas tyrannos / Sophokles. - Tiraž 500.

ISBN 978-86-7842-421-2

COBISS.SR-ID 268978956

SOFOKLE

Car Edip

NEVEN

Beograd, 2018.

LICA:

EDIP, kralj tebanski

KREONT, brat Jokastin

JOKASTA, žena Edipova, sestra Kreontova

TIRESIJA, vrač tebanski

GLASNIK, korintski

GLASNIK, drugi

SLUGA Lajev

SVEĆENIK tebanski

ZBOR starješina tebanskih

PRATNJA kraljeva i kraljičina

Prvi čin

(Mnoštvo naroda sjedi na stubama žrtvenika pred dvorom kraljevskim u Tebi. Tu stoji i kip Apolonov. Iz dvora izlazi Edip.)

EDIP, SVEĆENIK

Edip: Oj djeco, davnog Kadma mladi ogranci,
Što l' sjedoste mi gle na ova sjedišta
Ko pribjegari grančicam' se okitiv?
Sav kolik k jednu grad se puši kadima
A pejan i naricanje se ori svud.
To, djeco, od glasnika drugih ne htjedoh

Da saznam, zato evo dođoh glavom sam –
Ja, koga narod dičnim zove Edipom.
Al', starce, kazuj, jer baš tebi pristaje,
Da za sve ove zboriš: zašt' sjedite tu?
Zar strah vas ili želja dogna? Rad bih vam
U svemu pomoć; bez srca bih bio ja,
Kad zatjecanja takog ne bih žalio.

Svećenik: Oj Edipe, oj gospodaru kraja mog.

Ti vidiš, do oltara tvoga kaki smo
Po dobi sjeli: jedni nijesu jaki još
Daleko prhnut, druge – mene Zeusova
Gle žrca starost skuči, ono momci su
Po izbor; drugi narod sjedi s grančicam'
Na trgovim' do Paladina hrama dva
I proročkoga ognjišta Ismenova.
Ta grad se, kako i sam vidiš, silno već
Koleba, iz dubine sad nad vale, smrt,
Promolit glave svoje više ne može,
Plod zemljici mu gine u zametku već,
A gine stado, govedo mu na paši,
I porod gine ženama u utrobi.
Grad ošinu i bije bog vatronoša.
Ta mrska kuga, s koje prazni s' Kadmov dom,
A cvilom, plačem bogati se crni Had.
Stog ja i sinci evo gle kod ognjišta
Sjedimo; za boga te ne držimo mi.

Al' čovjek si nam prvi ti u nevoljam'
Života i u božjoj sreći suđenoj.
Ti stiže, Kadmov grad nam danka izbavi,
Što nemiloj ga davasmo pjevačici
A od nas o tom ništa dalje ne dozna,
Ne putismo te, nego s božjom pomoću
To kažu, misle – žiće ti nam pridiže.
Sad, Edipe, ti snažna glavo sviju nas,
Gle svi te evo molimo i prosimo,
Daj pomoć kakvu nađi nam – il' čuo si
Od kojeg boga glas il' znaš od čovjeka,
Jer ljudma, vidim, vještim i u nezgodam'
Za rukom ponajviše snovi polaze.
De, dušo najbolja, isporavi nam grad,
De pobrini se! Da, još i sad ovaj kraj
Za onu prije spravnost spasom zove te;
Al' padnemo li, pošto smo se pridigli,
To tvoje vlade sjećati se nećemo!
Al' sigurno de pridigni nam ovaj grad!
Pa kada ono onda s dobrom kobi nam
Ti sreću vrati, daj i sada takav bud'!
Jer uzvladaš li, kako vladaš; zemljom tom,
E vladat ljudma negol' praznom ljepše je.
Ta ništa ne vrijedi ni kula a ni brod
Bez ljudi, ako nikog nema u njima.
Edip: O sinci jadni, znam, nij' nepoznato mi,

Sa željom kojom dođoste. Ta dobro znam,
Da svi mi patite, al' makar patite,
Baš nitko vas se ne pati, koliko ja.
Vaš bol se tiče pojedinca, svakoga
Za sebe, nikog drugog; moja duša grad
Pa mene a i tebe žali zajedno.

Pa zato ne budite me, gdje snivah san,
Već znajte, mnogu – mnogu suzu prolih ja
I mnogim putem brige protumarah već.
Pa mozgajući lijek jedan samo nalažah,
Njeg latih se. Menekejeva Kreonta,
Šurjaka svoga, poslah u Pit, Febov dom,
Da pita, kakvijem ću djelom, kakvom li
Ja riječju ovaj evo izbaviti grad.

I briga mori me, što l' radi. Danas bi
Već svanut morao; ta preko reda on
I dulje, nego što mu treba, izbiva.

A kada stigne, bio onda rđa ja,
Ne učinim li sve, štogod nam kaže bog!

Svećenik: Ma u dobar ti reče čas. Baš evo sad
Za Kreonta mi ovi kažu: dolazi!

Edip: Oj Apolone gospode, bar sreća, spas
Kad njeg bi pratili, ko oko što mu sja!

Svećenik: Al' čini s', vedar je. Ta ne bi išo gle
Ovjenčav gusto glavu rodnim lovorom.

Edip: Sad znat ćemo. Na domaku je, može čut.

Kneže, rode moj, ti sine oj Menekejev,
S kakvim nama dođe glasom od boga?

EDIP, KREONT

Kreont: S dobrijem. Jer i sva, držim, nevolja,
Kad dobro kraju stigne, k sreći krenut će.

Edip: A kako glasi vijest? Jer tvoj me govor sad
Nit osokoli nit unaprijed uplaši.

Kreont: Pred tima želiš li mi čuti, ovdje sam
Ja kazat spravan, il' ću poći u kuću.

Edip: Pred svima kazuj! Jer za ove evo me
Još većma tišti briga neg' za život moj.

Kreont: Pa kazat ću, što od boga sam čuo ja.
Baš jasno gospod Febo nama nalaže,
Prokletstvo zemlje – ovaj kraj ga othrani
Da gonimo, bez lijeka da ne hranimo.

Edip: A kako da se smiri? Koja l' nevolja?

Kreont: Izagnat nam ga ubistvom okajat
Ubistvo, jer olujom krv ta bije grad.

Edip: Pa kome ovo ti sudbinu navijesti?

Kreont: O kralju, nama bješe nekoć vladar Laj
Toj zemlji, prije neg' ti uze ravnat grad.

Edip: Znam, čujem, al' baš nikada ga ne vidjeh.

Kreont: On pogibe, a jasno sada kaže bog,

Ubicam' nekim ruka da se osveti.

Edip: A gdje na svijetu kriju s? Gdje li će se nać

Sad davnoj krivnji taj zameteni već trag?

Kreont: U toj su, kaže, zemlji. A što traži tko,

To nađe; za što ne mariš, to izmakne s'.

Edip: Od ubojice ruke te zar u kući

Il' u polju u tuđoj zemlji pade Laj?

Kreont: On boga pitat krenu – tako reče sam –

Al' kući više ne vrati se s puta tog.

Edip: Zar glasnik a ni drug na putu ne vidje,

Kog pitat bi tko mogao i koristi se?

Kreont: Do jednog zginu. Taj u strahu pobjegne,

Al' ništ' do jedno vidjev kazat ne znaše.

Edip: A što to? Jedno može otkrit mnogo tog.

Kad samo mala iskra nade sine nam.

Kreont: Njeg razbojnici, kaže, sreli, ubili –

Ne jedna mišica, već ruku sila sva.

Edip: Pa otkle razbojniku smjelost tolika,

Odavde novcem da se nije radilo?

Kreont: Da, mislilo s'. Al' mrtvu Laju nitko se

U nesreći nam osvetnikom ne javi.

Edip: A kakva nesreća vam, kadno pade kralj

Onako, na put stade, ne da doznat to?

Kreont: Gonetačica svinga gledat nagna nas

Pred svoje noge, pustit, štono zastrije mrak.

Edip: Al' ja ću opet iznijet ono iznova.